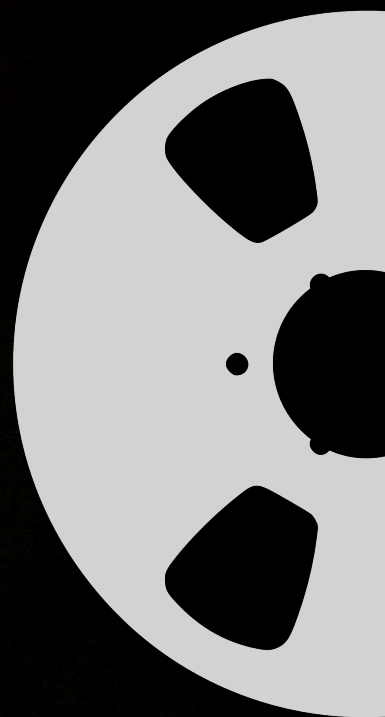

BUDAFOK DOHNÁNYI ORCHESTRA | GÁBOR HOLLERUNG

HUNNIA RECORDS

BORN FOR PASSION | VIRTUOSO HUNGARIAN SYMPHONIC MUSIC

BUDAFOK DOHNÁNYI ORCHESTRA
Conducted by **Gábor Hollerung**

BORN FOR PASSION - Virtuoso Hungarian Symphonic Music

Like in many other Eastern European countries, the 19th century saw an increase in the need for a stronger national and cultural identity in Hungary.

It was in this time period that Hungarian national music was born, for which the basic material was provided by the “bands” of gypsy musicians of the century. Based partly on verbunkos (19th century recruiting music in folklore style) and partly on gypsy music, this folklore was a source of inspiration for almost every European composer.

One of the most outstanding composers of the era, Franz Liszt was actually an Austrian-German cosmopolitan, but in his art and deeds he clearly declared himself Hungarian. He was also one of the fathers of Romantic thinking in music. In his symphonic poems depicting ideals, emotions and images musical themes are actually various musical characters derived from a single musical thought - with this practice he laid down one of the most important foundation stones of 19th century composition.

Les Préludes is and remains one of Liszt's epochal works until today, casting, as its programme suggests, the struggles of life and, in a Faustian sense, the conflicts of creative work into music. Another aspect why this work of Liszt's is significant is that through the musical logic of the piece the simple musical thought makes an effortless, organic journey to apotheosis, one of the key ideas of Romanticism.

Franz Lehár was a characteristic and outstanding figure of the Austro-Hungarian Monarchy at the turn of the century. From among the classical and popular worlds of music just separating at the time, his art clearly tends towards the latter. His life work is unquestionably connected to the peculiarly Austro-Hungarian musical genre of operetta. While the operettas and dances of the 19th century express and serve a real or desired feeling of life, the peculiarity of Lehár's art is the clear connection it shows to the nostalgia that is typical of the 20th century. One of the most beautiful examples of the above is his *Gold and Silver Waltz* in the recording of which we tried to show both the pace and the backward-looking nostalgia inherent in this piece.

Beside Bartók, Dohnányi and Kodály were the two most significant Hungarian composers of the 20th century. Their art clearly draws on the original, ancient Hungarian folk music rediscovered thanks to the collecting activity by Bartók, Kodály and many ethnographers in the beginning of the 1900s. The significance of this authentic folk music lies in the fact that not only it is a preserver of thousand-year-old tradition, but through its simplicity, colourfulness and unbelievable emotional richness it was a new source of inspiration for Hungarian composers of the 20th and even the 21st century.

Ernő Dohnányi is one of the dominant personalities of Hungarian music between the world wars: he excelled as a composer, a conductor, a teacher of music and last but not least as a pianist, too. His musical thought is typical of late Romanticism, preserving the tools of German Romanticism, at the same time delicately and seamlessly integrating folk music into his art. The valuable particularity of his musical works lies in his habit of orchestration that is fairly comparable to Richard Strauss and Maurice Ravel. One of his most popular pieces is *Symphonic Minutes* written for the 80th anniversary of the orchestra of the Budapest Philharmonic Society in 1933. It is a truly virtuoso piece for orchestra, a sequence of extraordinarily diverse movements.

The 5-movement structure reveals the bridge form characteristic of Bartók's life work, with 3 fast movements (no. 1, 3 and 5) forming the axes, and those in between offering rather lyrical, folkloric sounding music.

The floating, space-like music of the first movement is contrasted by the untamed folksy dance of the 5th movement that accelerates into an almost unplayable rhythm. The middle movement is a rambunctious, grotesque scene. The second movement guides us into the free, emotional rubato folkloric world where the English horn gets a prominent role. The fourth movement is a wonderful variation series full of emotions developed from a folk song like, refined four-line structure theme.

Dances of Galánta by Zoltán Kodály is one of the masterpieces of 20th century orchestra music and a very rewarding work to perform for any orchestra. It was written for the same anniversary as Dohnányi's piece. Kodály uses folk music collected from around the town of Galánta in the Highlands (now part of Slovakia) and builds his work with an excellent sense of dramaturgy, in which the "lassú-friss" (slow-fast) structuring of 19th century folksy Hungarian music derived from verbunkos can easily be recognised.

The slow part is developed around a slow "czardas", while the fast part sports themes of diverse character and a continuously accelerating tempo. This composition is an excellent example of how folk music and the current musical thought could connect to each other in the 20th century and how the works born of this interaction bear comparison with any Romantic symphonic poem.

The special feature of this recording is that time to time the performance is paused in order to play the originally collected pieces. BDO's principals act as folk musicians and play the folk melodies elaborated in the piece in their original form, trying to reconstruct from the notes and from folk music routine what Kodály must have heard in the field.

The last piece was written by Levente Gyöngyösi (1974-), an outstanding contemporary Hungarian composer who tends to depart from the centuries-old traditions of music - to then apply his very own, characteristic and easily recognisable style. His life work already includes some outstanding pieces like his opera, his musical and symphonies, but his vocal art is also much appreciated: many of his choral works have been sung all around the world.

The piece played here is the first movement of Gyöngyösi's *Symphony No. 1*, written for BDO, which is often performed as a concert piece on its own right. Gyöngyösi's works are often characterised by a programme-like nature. He provides a key to his audience for almost every piece of his. The colourfulness and diversity of his works and the basically completely classical tool kit he uses in a peculiarly virtuosic way provides a maximum musical experience to the audience even without any familiarity with these programmes. The movement depicts a happy love with all of its conflicts, fears, smaller and greater distresses and of course with the outbursts of joy. Gyöngyösi's is also a highly impactful, virtuosic work of art, with the appearance of folklore as interpreted by Bartók's *ars poetica* in its finale.

In fact, after many years spent collecting folk music, Bartók clearly concluded that in the folklore of Central, Eastern and South European countries, notwithstanding the many nationalities present and the conflicts in between them, there is much more of the sense of identity (oneness) than that of difference. Bartók's folklore gestures, therefore, symbolise a sense of belonging together and the inherent purity in us. Similarly, in Gyöngyösi's work it doesn't matter if the musical material of the finale sounds Balkanic or Hungarian music to us: these are the sounds of love and joy for all of us.

Gábor Hollerung

Track list

1. Liszt: Les Préludes	15:24
2. Lehár: Gold and Silver Waltz	08:22
3. Dohnányi: Symphonic Minutes	14:27
4. Kodály: Dances of Galánta	20:43
5. Gyöngyösi: Symphony No. 1, 2nd movement	12:16

BORN FOR PASSION

Recorded at 15-17 October, 2020, **Pesti Vigadó**

Recording producer and editor: **Tamás Csurgó**

Recording engineer: **Gábor Halász**

Recorded format: **Native DSD256**

Mastering engineer: **Tom Caulfield**

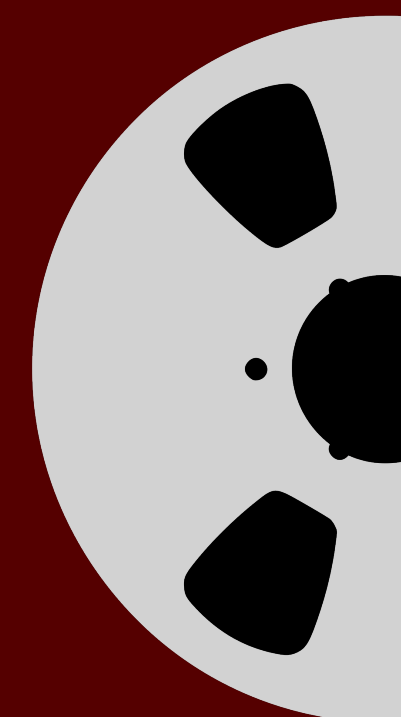
Cover photo: **János Vajda** (Bartók Plus Opera Festival)

Producer: **Róbert Zoltán Hunka**

©2021 **Hunnia Records & Film Production**

www.hunniarecords.com

HRES2107

HUNNIA RECORDS

BORN FOR PASSION – Virtuoso Hungarian Symphonic Music

A XIX. században, mint annyi kelet-európai országban, Magyarországon is megerősödött a nemzettudat és ezzel együtt felerősödött a kulturális identitás iránti igény.

Ebben a korszakban születik meg a magyar nemzeti zene, amely a század akkori „bandái”, cigányzenészei által a világban terjesztett zenén alapszik. Ez a részben verbunkosra, részben cigányzenére támaszkodó folklór Európa szinte valamennyi zeneszerzőjét megihlette.

Szerencsétlenségünkre, vagy sokkal inkább szerencsénkre, a korszak egyik legjelesebb szerzője, Liszt Ferenc egy osztrák-német világpolgár, aki szavaiban, művészetében és tetteiben egyértelműen magyarnak vallotta magát. Liszt a romantikus gondolkodás egyik megteremtője. Az eszméket, érzelmeket, képeket megjelenítő szimfonikus költeményeiben a zenei témák mint egy azonos zenei gondolatból kialakuló többfajta zenei karakterek gyakorlatával a XIX. századi zeneszerzés egyik legfontosabb zenei alapkövét fektette le.

Ennek egyik úttörő és a mai napig meghatározó jelentőségű darabja a *Les Préludes*, amit tekinthetünk programja alapján a küzdelmes élet megfogalmazásának, de tekinthetjük fausti értelemben az alkotás konfliktusainak. Liszt műve abból a szempontból is jelentős, hogy a darabban az egyszerű zenei gondolat a darab zenei logikájából következően organikusan jut el a romantika egyik kulcsgondolatához, a megdicsőüléshez.

Lehár Ferenc a századforduló monarchiájának egyik jellegzetes és kiemelkedő alakja. Művészete az akkor már kettéválni látszó komoly- és szórakoztató zenei világ közül egyértelműen az utóbbi felé hajlott. Életműve a sajátosan osztrák-magyar operett műfajához köthető. Művészetének különlegessége, hogy míg a XIX. század operettjei, táncai egy valós vagy vágyott életérzés megjelenítői és kiszolgálói, addig Lehár művészete már egyértelműen összekapcsolható a XX. század elejének jellegzetes nosztalgiájával. Ennek egyik legszebb példája az *Arany és ezüst keringő*, amelynek a lemezen hallható előadásában igyekeztünk egyszerre megmutatni a darabban rejlő lendületet és múltba révedő nosztalgiát.

A XX. században, a két világháború között Bartók mellett a két legjelentősebb zeneszerzőnk, Dohnányi és Kodály már egyértelműen az eredeti, ősi magyar népzeneire épít, amit az 1900-as évek elején Bartók, Kodály és még sok más néprajzkutató gyűjtéseinek köszönhetően fedeztek fel. Ennek az autentikus népzenenek a jelentősége, hogy adott esetben ezeréves hagyományokat is őriz, másrészt egyszerűségével, sokszínűségével és hihetetlen érzelemgazdagságával egy új forrást jelent a XX. és XXI. század magyar zeneszerzői számára.

Dohnányi Ernő a magyar zenei élet egyik meghatározó személyisége zeneszerzőként, karmesterként, pedagógusként és nem utolsósorban zongoraművészként. Zenei gondolkodása jellegzetesen későromantikus, amely megőrzi a német romantika eszköztárát, ugyanakkor kifinomult, gyakran alig észrevehető módon integrálja a népzenei művészetébe. Zenekari műveinek különleges értéke Dohnányi Richard Strauss-hoz és Maurice Ravel-hez fogható hangszerelési habitusa. Egyik legnépszerűbb műve, amely a Filharmóniai Társaság Zenekarának 80. jubileumára született 1933-ban, a *Szimfonikus percek*. Igazi virtuóz zenekari darab, rendkívül változatos tételek sorozata.

Az öttételességében felismerhető a bartóki életműben oly jellegzetes hídforma, amelynek tengelyében 3 gyors tétel áll (1-3-5), míg a két köztes tétel lírai, népzenei jellegű muzsika.

Az első tétel lebegő, szinte űr-zenéjével áll szemben a zárótétel szilaj, az eljátszhatatlanságig gyorsuló népies tánca. A középső tétel egy duhaj, groteszk jelenet. A második tétel a szabad, érzelmes rubato népzenei világába kalauzol minket, amelyben kiemelkedő szerepet kap az angolkürt. A negyedik tétel népdalszerű, négysoros szerkezetű, rafinált témára írt gyönyörű, sokfajta érzelmet kifejező variációsorozat.

Kodály Zoltán *Galántai táncok* című műve a XX. század egyik legremekőbb zenekari alkotása. Minden zenekar számára hálás feladat. Ez a mű ugyanarra a jubileumi alkalomra készült, mint Dohnányi szerzeménye. Kodály a felvidéken fekvő Galánta környékéről gyűjtött népzénét használja fel darabjában, és kitűnő dramaturgiai érzéssel építi föl ebből a művet, amelyben a XIX. századi népies magyar zenének a verbunkosból származó lassú-friss tagoltsága könnyen felismerhető.

A lassú rész egy lassú csárdás témára épül fel, a gyors részben pedig különböző karakterű és egyre gyorsuló témákból építkezik a darab. A kompozíció mintapéldája annak, hogy a XX. században a népzene milyen módon képes kapcsolódni az akkori zenei gondolkodáshoz és hogyan születhet ebből bármely romantikus szimfonikus költeménnyel összevethető alkotás.

Az előadás különlegessége, hogy a művet meg-megakasztjuk az eredeti gyűjtések megszólaltatásával. A BDZ szólamvezetői népi muzsikusokként játsszák el a darabba eredeti formájukban beépített népi dallamokat, megpróbálva a lejegyzésekből és a népzenei gyakorlatból rekonstruálni, ahogy Kodály hallhatta azokat.

Az utolsó mű szerzője Gyöngyösi Levente (1974-), napjaink egyik kiemelkedő magyar zeneszerzője, aki egyértelműen a zenetörténet évszázados hagyományaiból indul ki, és sajátos, jól felismerhető eszközrendszert használ. Életművében kiemelkedik operája, musicalje, szimfóniái, de rendkívüli érdeklődés kíséri vokális művészetét is, kórusművei tucatjai szólalnak meg a világ minden táján.

A felhangzó tétel a BDZ számára írt *I. szimfónia 1. tétele*, amely önmagában is kerek, így hangversenydarabként is gyakran felcsendül. Gyöngyösi Levente műveihez többnyire kapcsolódik egyfajta programatikusság. Szinte minden művéhez ad kulcsot a hallgatók számára. Darabjainak sokszínűsége, változatossága és a lényegében teljesen klasszikus eszköztár sajátos, virtuóz használata e programok ismerete nélkül is maximális élményhez juttatja közönségét. A tétel egy boldog szerelmet ábrázol, annak konfliktusaival, félelmeivel, kisebb-nagyobb gyötrelmeivel és persze kirobbanó örömeivel. Gyöngyösi műve is egy kiemelkedően hatásos, virtuóz alkotás, amelynek befejezésében a folklór a bartóki ars poetica szerint értelmezhető.

Bartók sokéves folklórgyűjtése után világosan megfogalmazta, hogy a soknemzetiségű, egymással sokszor gyűlölködő közép-, kelet- és dél-európai nemzetek folklórjában sokkal több az azonosság, mint a különbség. Bartók folklórgesztusai éppen ezért többnyire az összetartozást, a bennünk rejlő tisztaságot szimbolizálják.

Gyöngyösi művében sincs jelentősége, hogy a befejezés hangjait balkáninak vagy magyarnak halljuk, a szeretet és öröm hangjai mindnyájunké.

Hollerung Gábor

Powered by

SuperSize Recording Studio

Merging Technologies

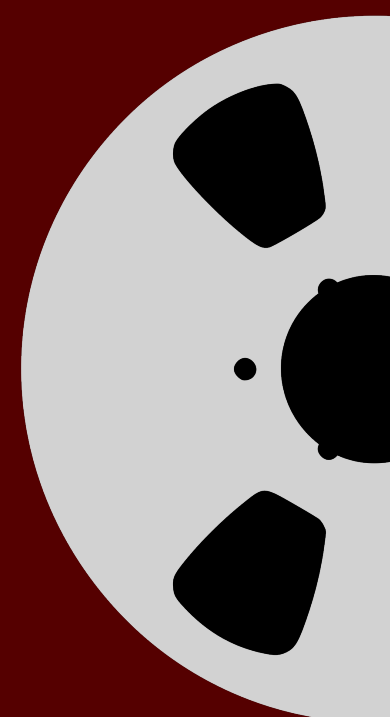
Wireworld Cable Technology

DPA Masters Club

Studio General

Bartók Plus Opera Festival

János Vajda

HUNNIA RECORDS